

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1965 - 1966

(Archives de Cinematographie. Materiel folklorique cinematographié
pendant les années 1965 - 1966).

Ἡ περισυλλογὴ ἐκδηλώσεων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ διὰ κινηματογρα-
φήσεως, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸν ΙΖ' (1964) τόμον τῆς Ἑπετηρίδος,
σελ. 251, συνεχίσθη καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1965 καὶ 1966 ὡς κατωτέρω.

Α') ΕΤΟΥΣ 1965' (ANNÉE 1965)

1. — Λαϊκαὶ λατρευτικαὶ τελεταὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν (χωρίον Καλὴ Βρύση τοῦ νομοῦ Δράμας) ἀπὸ 5-8 Ἰανουαρίου.

α) 5 Ἰανουαρίου (παραμονὴ Θεοφανείων): Ἀποπομπὴ ἐκ τῶν οἰκιῶν τῶν Καλικαντζάρων, δαιμονικῶν ὄντων. Ραγισμὸς ἀμπέλων δι' ἁγιασμοῦ. Τελετουργικὸν δεῖπνον τῆς οἰκογενείας. β) 6 Ἰανουαρίου (Θεοφάνεια): Ἀγιασμός. Διάφοροι ἐθιμικαὶ πράξεις. Μεταμφιέσεις («μπαμπούγεροι»). γ) 7 Ἰανουαρίου (Ἀγ. Ἰωάννου): Μεταμφιέσεις. δ) 8 Ἰανουαρίου (Ἀγ. Δομνίκης «ἡμέρᾳ τῆς μασίτης»): Μεταμφιέσεις καὶ παραστάσεις τῶν μαθηματισμένων τελέσεως γάμου.

Κινηματογράφησις εἰς Καλὴν Βρύσην Δράμας τὴν 5-8 Ἰανουαρίου 1965. Ταινία ἡχητικὴ (μαγνητικῆς ἐγγραφῆς), μήκους 28 μ. Ἀρ. εἰσαγ. βιβλ. κινημ. ταιν. 27. Ἀρ. χ/φου περιγραφῆς 2937, σελ. 7-19.

2. — Λαϊκαὶ παραστάσεις «Καλόγερος» τὴν Δευτέραν τῆς Τυρινῆς ἐβδομάδος εἰς Ἀγίαν Ἑλένην Σερρών.

Μεταμφιέσεις. Τελετουργικὴ σπορὰ δημοτικῶν. Θανάτωσις τοῦ πρωταγωνιστοῦ καὶ ἀνάστασις αὐτοῦ.

Κινηματ. τὴν Δευτέραν τῆς τυρινῆς ἐβδομάδος (1ην Μαρτίου) 1965 εἰς Ἀγίαν Ἑλένην Σερρών. Ταιν. 220 μ. Ἀρ. εἰσ. 28. Ἀρ. χ/φου 2938, σελ. 7-17.

¹ Αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κινηματογραφήσεις ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ φιλολόγου Γ. Ν. Αἰκατερινίδου ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγράμματος Λαογραφικῆς ἐρεῦνης, ἐκτελουμένου ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ (νῦν Κέντρῳ Ἑρεῦνης τῆς Ἑλλην. Λαογραφίας) ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ, Διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχείου, Γ. Κ. Σπυριδάκη, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Βασιτικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν (Β.Ι.Ε.).

3. — *Ἀγερμοὶ κορασίων τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου εἰς Ἀγίαν Ἑλένην Σερρῶν.*

α') Κορίτσια ἐκ τῶν ἐντοπίων κατοίκων, φέροντα ἔνδυμα ἐνηλίκων γυναικῶν, περιέρχονται καθ' ὁμάδας τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου τὴν πρωίαν τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου καὶ τραγουδοῦν εἰδικὰ τραγούδια μετὰ ἐκτελέσεως χορῶν. β') Εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον κοράσια ἐκ προσφύγων ἀπὸ τὸ Κωστὶ Ἀνατ. Θράκης, φέροντα εἰς χειρας ὁμοίωμα τοῦ Λαζάρου, τὸν «Λάζαρη», τραγουδοῦν ὁμοίως εἰδικὰ τραγούδια.

Αἱ ὁμάδες αὗται λαμβάνουν φιλοδώρημα ἀπὸ τὴν οἰκοκυρὰν κάθε οἰκογενείας.

Κινηματ. κατὰ τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου (17 Ἀπριλίου 1965) εἰς τὴν Ἀγίαν Ἑλένην Σερρῶν. Ταινία ἡχητικὴ (μαγνητικῆς ἔγγραφ.) 60 μ. Ἀρ. εἰσ. 29. Ἀρ. χ/φου 2946, σ. 155.

4. — *Ἀγερμοὶ κορασίων τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν.*

Κοράσια εἰς ὁμάδας, ἐνδεδυμένα μὲ τὸ τοπικὸν φόρεμα, περιέρχονται τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου ᾗδοντα καὶ χορεύοντα.

Κινηματ. τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων (18 Ἀπριλίου 1965) εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν. Ταινία ἡχητικὴ (μαγνητ. ἔγγραφ.) 60 μ. Ἀρ. εἰσ. 30. Ἀρ. χ/φου. 2946, σ. 156.

5. — *Θερισμὸς (κοπή) τῆς σικάλειας εἰς Ἀγίαν Ἑλένην Σερρῶν.*

Κινηματογράφους τῆς ἐργασίας τῆς κοπῆς τῆς σικάλειας μετὰ τὴν «κόσση», ἥτοι διὰ μεγάλου δρεπάνου μὲ μακροὺν στείλεον, καὶ τῆς μεταφορᾶς αὐτῆς εἰς ἀποθήκην διὰ τετρατρόχου ὁμάδας, συρρομένης ὑπὸ βοῶν.

Κινηματ. εἰς Ἀγίαν Ἑλένην Σερρῶν κατ' Ἀπρίλιον 1965. Ταινία 60 μ. Ἀριθμ. εἰσ. 31. Ἀρ. χ/φου 2946, σ. 157.

6. — *Θρησκευτικὰ λαϊκὰ ἔθιμα τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν.*

Διανυκτέρευσις καὶ ἐγκοίμησις εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρὰ τὸν Ἐσταυρωμένον. Τοποθέτησις ἀναθημάτων ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Διέλευσις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου κάτω ἀπὸ τὸν Ἐπιτάφιον.

Κινηματ. τὴν Μεγ. Πέμτην καὶ Μεγ. Παρασκευὴν (22-23 Ἀπριλίου 1965) εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν. Ταινία 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 32. Ἀρ. χ/φου 2946, σ. 157.

7. — *Λαϊκὸς πανηγυρισμὸς τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου εἰς Νέον Σούλι Σερρῶν τὴν Τρίτην τῆς Διακαινησίμου.*

Ἡ λαϊκὴ πανήγυρις αὕτη τελεῖται τὴν ἐπομένην πάντοτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου. Μετὰ τὴν λειτουργίαν τελεῖται ἁγιασμός, εἶτα δὲ γίνεται περιφορὰ τῶν εἰκόνων καὶ τῶν λαβάρων τῶν ἐκκλησιῶν κύκλῳ εἰς τὰ σύνορα τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας τοῦ χωρίου καὶ τοποθέτησις ὑψώματος (ἀντιδώρου) ἐπὶ τοῦ κορμοῦ 4 θαλερῶν δένδρων πρὸς τὸν σκοπὸν

τῆς προστασίας τοῦ χωρίου ἐκ πτώσεως χαλάζης. Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου ἄδονται εἰδικὰ ἄσματα, ἐκτελουμένων συγχρόνως καὶ χορῶν. Ἀκολούθως λαμβάνει χώραν ἀναπαράστασις τοῦ θαύματος τῆς δρακοντοκτονίας ὑπὸ τοῦ Ἀγίου, ἐν συνεχείᾳ δὲ τελοῦνται ἀγῶνες δρόμου κ.ἄ. ἀγωνίσματα. Κινηματ. τὴν Τρίτην τῆς Διακαινησίμου (27 Ἀπριλίου 1965) εἰς Νέον Σοῦλι (πρῶην Σουμπάσκιον) Σερρῶν. Ταινία 170 μ. Ἀρ. εἰς. 33. Ἀρ. χ/φου 2946, σελ. 158-160.

8. — *Περιφορὰ εἰκόνων καὶ δημοτελὲς θυσία («κουρμπάνι») τὴν Πέμπτην τῆς Διακαινησίμου εἰς τὸ χωρίον Κάτω Ὁρεινῇ Σερρῶν.*

α) Ἡ περιφορὰ τῶν εἰκόνων λαμβάνει χώραν μετὰ τὴν λειτουργίαν κύκλω εἰς τὰ σύνορα τῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου, κατὰ τὸν πρὸ μεσημβρίας χρόνον, ἀποβλέπει δὲ εἰς τὴν προστασίαν τῆς παραγωγῆς ἐκ πτώσεως χαλάζης. β) Ἡ δημοτελὲς θυσία τελεῖται κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας. Πᾶσαι αἱ οἰκογένειαι τοῦ χωρίου λαμβάνουν τεμάχιον ἐκ τοῦ ἐψημένου κρέατος τοῦ σφαγιασθέντος ζώου.

Κινηματ. τὴν Πέμπτην τῆς Διακαινησίμου (29 Ἀπριλίου 1965) εἰς Κάτω Ὁρεινῇ Σερρῶν. Ταιν. 120^μ. Ἀρ. εἰς. 34. Ἀρ. χ/φου 2946, σελ. 160-163.

9. — *Μουσικὰ καὶ χορευτικὰ ὄργανα τῆς Κρούας.*

Κινηματογράφους τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς μηχανικῆς ἢ μουσικῆς ἀποδόσεως:

α) τοῦ *θιαμπολιοῦ* (αὐλοῦ) κατασκευασμένου ἐκ καλάμου, ποιμενικοῦ μουσικοῦ ὄργανου. β) τῆς *νιονιούρας*, κατασκευασμένης ἐκ κελύφους κοχλίου καὶ ἱστοῦ ἀράχνης καὶ γ) τῆς *μουγκρινάρας* (ἡμισυ στάμνου μὲ τεταμένον ἐπὶ τοῦ ἀνοίγματος αὐτῆς εἰδικῶς κατεργασμένον δέρμα). Γίνεται χρῆσις τοῦ ὄργανου τούτου πρὸς ἀποδίωξιν τῶν ἀρκάλων (ἄσβων) ἐκ τῶν ἀμπελών.

Κινηματ. εἰς Κρούαν Βρύσην Ρεθύμνης κατ' Ἰούλιον 1965. Ταιν. 30 μ. Ἀρ. εἰς. 35. Ἀρ. χ/φου 2955, σ. 307.

10. — *Χοροὶ Κρήτης.*

α) Σιγανὸς Πεντοζάλης. β) Πηδηκτὸς Πεντοζάλης. γ) Συρτὸς Ρεθεμνιώτικος. δ) Σούστα Ρεθεμνιώτικη.

Κινηματ. εἰς Κρούαν Βρύσην Ρεθύμνης κατ' Ἰούλιον 1965. Ταιν. 120 μ. Ἀρ. εἰς. 36. Ἀρ. χ/φου 2955, σελ. 308-309.

11. — *Οἱ Πιθαράδες τοῦ χωρίου Θραψανὸν Κρήτης.*

Κατασκευὴ πίθων καὶ ἄλλων πηλίνων σκευῶν ὑπὸ πιθαράδων ἐκ Θραψανοῦ τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου εἰς ὑπαίθριον ἐργαστήριον, ἐγκατεστημένον παρὰ τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν Ἀσωμάτων Ἀμαρίου Ρεθύμνης.

Κινηματ. παρὰ τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν Ἀσωμάτων Ρεθύμνης τὴν 17-20 Αὐγούστου 1965. Ταιν. 280 μ. Ἀρ. εἰς. 37. Ἀρ. χ/φου 2954, σελ. 233-236.

Β') ΕΤΟΥΣ 1966¹ (ΑΝΝΕΣ 1966)1. — *Χοροὶ Εὐρυτανίας.*

Οἱ λαϊκοὶ χοροί: α) τοῦ Στέγγου, β) στὰ τρία.

Ὁ πρῶτος (τοῦ Στέγγου) ἐκτελεῖται εἰς τὸ χωρίον Σταυροπήγιον (πρόην Ἀμπλιανην) κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 26 Ἰουλίου, ἐκκλησι. πανηγύρεως τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, συνοδεῖα εἰδικῶν ᾠσμάτων, τὰ ὅποια καλοῦνται «τραγούδια τοῦ Στέγγου».

Κινηματ. εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας τὴν 26 καὶ 28 Ἰουλίου 1966. Ταιν. 90 μ. Ἀρ. εἰσ. 38 Α-Β. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 115.

2. — *Λαϊκὴ οἰκοδομία εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας.*

Κινηματογράφησις τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἀπόψεως παλαιᾶς οἰκίας.

Κινηματ. εἰς Σταυροπήγιον κατ' Ἰούλιον 1966. Ταιν. 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 39. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 116.

3. — *Ἐκ τοῦ φυσικοῦ βίου εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας.*

Κινηματογράφησις μεταφορᾶς ὕδατος διὰ τῆς βορέλας καὶ παρασκευῆς τοῦ ἄρτου (ζύμωσις καὶ κατασκευὴ εἰς τὴν παρασκευὴν αὐτοῦ εἰς τὴν κάστραν).

Κινηματ. εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας τὴν 26 Ἰουλίου 1966. Ταιν. 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 40. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 116.

4. — *Ἐκ τοῦ ποιμενικοῦ βίου εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας.*

Κινηματογράφησις βοσκῆς αἰγοπροβάτων, ἀμέλξεως καὶ τυροκομίας.

Κινηματ. εἰς τὴν τοποθεσίαν Κερασά τοῦ ὄρεινου ὄγκου τῆς Ὁξυνᾶς (ὕψ. 1700 μ.), τὴν 29 Ἰουλίου 1966. Ταιν. 150 μ. Ἀρ. εἰσ. 41. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 117.

5. — *Τελετουργικὸς ἐορτασμὸς τοῦ γάμου εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου Κρήτης.*

Κινηματογράφησις τῶν διαφορῶν φάσεων τῆς τελετῆς καὶ τοῦ ἐορτασμοῦ τοῦ γάμου ἐπὶ θήμερον, ἥτοι πρὸ, κατὰ καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως.

Κινηματ. εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου ἀπὸ τῆς 26-31 Αὐγούστου 1966. Ταιν. 460 μ. Ἀρ. εἰσ. 42. Ἀρ. χ/φου 3016, σελ. 5-16, 70-72.

6. — *Παρασκευὴ ψωμῶν τοῦ γάμου εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου Κρήτης.*

Τὴν Παρασκευὴν πρὸ τῆς στέψεως κατὰ τὴν Κυριακὴν, γίνεται ἡ ζύμωσις καὶ παρασκευὴ τῶν εἰδικῶν γαμηλίων ἄρτων (γαμοκούλουρων) μὲ εἰδικὰς ἐπ' αὐτῶν διακοσμήσεις διὰ ζύμης.

Κινηματ. εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου τὴν 26 Αὐγούστου 1966. Ταιν. 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 43. Ἀρ. χ/φου 3016, σ. 73.

¹ Αἱ κινηματογραφήσεις ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ συντάκτου Γεωργ. Ν. Αἰκατερινίδου. (Βλ. καὶ ἐκθεσιν ἀνωτέρω, σελ. 331-343).

7. — *Χοροὶ Κρήτης.*

Ὁ χορὸς Σούστα, ὡς χορεύεται εἰς τὸ χωρίον Ζωνιανὰ Ρεθύμνης.

Κινηματ. τὴν 28 Αὐγούστου 1966 εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου. Ταινία ἑγχρωμος, 30 μ.

Ἀρ. εἰς. 43. Ἀρ. χ/φου 3016, σ. 74.

8. — *Τρυγητὸς καὶ πάτημα (ἔκθλιψις) σταφυλῶν εἰς Κρήτην.*

Κινηματ. εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου κατ' Αὐγουστον 1966. Ταιν. 120 μ. Ἀρ. εἰς. 45.

Ἀρ. χ/φου 3016, σ. 75.

9. — *Ἀγερμοὶ παίδων τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων εἰς τὸν Δῆμον Νικαίας Ἀττικῆς.*

Παῖδες ψάλλουν τὰ Χριστουγεννιάτικα κάλαντα, κρούοντες ρυθμικῶς σιδηρὰ τρίγωνα.

Κινηματ. τὴν 24 Δεκεμβρίου 1966 εἰς τὸν Δῆμον Νικαίας, τέως Διοικ. Πρωτευούσης.

Ταιν. 40 μ. Ἀρ. εἰς. 46. Ἀρ. χ/φου 3167, σ. 9.

10. — *Ἀγερμοὶ μαθητῶν κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιάς εἰς Κορωπὶ Ἀττικῆς, Ψάλλονται τὰ Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα.*

Κινηματ. τὴν 31 Δεκεμβρίου 1966 εἰς Κορωπία τοῦ Δήμου Κορωπίας Ἀττικῆς. Ταιν.

40 μ. Ἀρ. εἰς. 47. Ἀρ. χ/φου. 3167, σ. 10.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ